

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Β΄ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, τροποποιήσεις του ν. 4093/2012, κύρωση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου “Έγκριση των Σχεδίων των Συμβάσεων Τροποποίησης της Κύριας Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ), της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Τ.Χ.Σ) και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), με τίτλο ‘Κύρια Σύμβαση Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης’, της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ε.Τ.Χ.Σ., της Ελληνικής Δημοκρατίας και της ΤτΕ, με τίτλο ‘Σύμβαση Διευκόλυνσης Διαχείρισης Υποχρεώσεων ΣΙΤ’ και της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ε.Τ.Χ.Σ., της Ελληνικής Δημοκρατίας και της ΤτΕ με τίτλο ‘Διευκόλυνση αποπληρωμής Τόκων Ομολόγων’, παροχή εξουσιοδοτήσεων για την Υπογραφή Συμβάσεων” και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση Νοσχ, το οποίο κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων την 11.1.2013 και χαρακτηρίστηκε ως κατεπείγον από την Κυβέρνηση, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από τη Διαικρή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, αποτελείται από έντεκα κεφάλαια και πενήντα τέσσερα άρθρα.

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρο 1 Νοσχ. Βλ. και άρθρο 1 της από 19-11-2012 Π.Ν.Π., ΦΕΚ Α΄ 229) περιλαμβάνει διατάξεις συνταξιοδοτικού περιεχομένου.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρα 2 έως 13) προτείνονται, ιδίως, η σύναψη μνημονίων συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και των υπόλοιπων Υπουργείων «με στόχο την ομαλή εκτέλεση του Προϋπολο-

γισμού και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση» (άρθρο 2), μισθολογικές ρυθμίσεις (άρθρο 9. Βλ. και άρθρο 2 της από 19-11-2012 Π.Ν.Π.), καθώς και ρυθμίσεις σχετικές με τον Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (άρθρο 11. Βλ. και άρθρο 4 της από 19-11-2012 Π.Ν.Π.).

Οι διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' (άρθρα 14-18) περιλαμβάνουν ρυθμίσεις αρμοδιότητας των Υπουργείων Εσωτερικών και Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, κατά κύριο λόγο δια της τροποποίησης ρυθμίσεων του ν. 4093/2012.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' (άρθρα 19-31) ρυθμίζονται επείγοντα θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Μεταξύ άλλων, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την άσκηση του επαγγέλματος λογιστή-φοροτεχνικού (άρθρο 20), την επιτάχυνση των διαδικασιών του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.) (άρθρο 21), θέματα σχετικά με το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης (Ε.Τ.Ε.ΑΝ. Α.Ε.) (άρθρο 22) και θέματα Οργανισμού Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (άρθρο 23). Περαιτέρω, ρυθμίζονται θέματα τα οποία αφορούν τον Οργανισμό Σιδηροδρόμων Ελλάδος (Ο.Σ.Ε. Α.Ε.). Συγκεκριμένως, μεταξύ άλλων, ιδρύεται ανώνυμη εταιρεία υπό την επωνυμία "Ελληνική Εταιρεία Συντήρησης Σιδηροδρομικού Τροχαίου Υλικού Ανώνυμη Εταιρεία" και ρυθμίζονται συναφή θέματα (άρθρο 24), προβλέπεται η απόσχιση του κλάδου συντήρησης τροχαίου υλικού του Ο.Σ.Ε. Α.Ε. και η απορρόφησή του από την "Ελληνική Εταιρεία Συντήρησης Σιδηροδρομικού Τροχαίου Υλικού Ανώνυμη Εταιρεία" (άρθρο 25) και ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη μεταβίβαση των μετοχών της εταιρείας ΓΑΙΑΟΣΕ Α.Ε. στο Ελληνικό Δημόσιο (άρθρο 27). Επίσης, συνιστάται Υπηρεσία Φιλοτελικού και Ταχυδρομικού Μουσείου στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και ρυθμίζονται σχετικά με αυτήν θέματα (άρθρο 28). Θεσπίζεται, ως προϋπόθεση του παραδεκτού της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, στο πλαίσιο της διαδικασίας που προηγείται της σύναψης δημόσιας σύμβασης του ν. 3886/2010, η κατάθεση, μέχρι την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης, παραβόλου, το ύψος του οποίου ανέρχεται σε ποσοστό 1% της προϋπολογισθείσας αξίας του αντικειμένου της δημόσιας σύμβασης, περιλαμβανομένου του Φ.Π.Α., και, κατ' ανώτατο όριο στο ποσό των 50.000 ευρώ (άρθρο 29. Βλ. και άρθρο 11 της από 4-12-2012 Π.Ν.Π., ΦΕΚ Α' 237/5-12-2012). Επίσης, εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες της ανώνυμης εταιρείας υπό την επωνυμία «Ελληνική Εταιρεία Συντήρησης Σιδηροδρομικού Τροχαίου Υλικού Ανώνυμη Εταιρεία» και τον διακριτικό τίτλο «ΕΕΣΣΤΥ», η οποία συνεστήθη με το άρθρο 6 της από 4-12-2012 Π.Ν.Π., ως διαχειριστή και εκμισθωτή σιδηροδρομικού τροχαίου υλικού (άρθρο 30).

Το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρο 31 Νσχ. Βλ. και άρθρα 7 και 12 των, από 19-11-2012 και 4-12-2012, Π.Ν.Π., αντιστοίχως) περιλαμβάνει ρυθμίσεις θεμάτων αδειοδότησης ιδιωτικού σχολείου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, Κολλεγίου, Ιδιωτικού Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ι.Ε.Κ), Κέντρου Δια Βίου Μάθησης, Φροντιστηρίου και Κέντρου Ξένων Γλωσσών.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ΄ (άρθρα 32-34) ρυθμίζονται επείγοντα θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Μεταξύ άλλων, ρυθμίζονται θέματα ενεργειακής επιθεώρησης κτηρίων και Ενεργειακών Επιθεωρητών (άρθρο 32), τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4001/2011 "Για τη λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου, για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις" και του άρθρου 3 του ν. 3889/2010 όσον αφορά τη μείωση του ποσοστού των διαθεσίμων του Πράσινου Ταμείου για τις λειτουργικές δαπάνες και την επίτευξη των σκοπών του σε 2,5% (άρθρο 33), και ρυθμίζονται θέματα αυθαιρέτων (άρθρο 34).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ζ΄ (άρθρα 35 έως 37) ρυθμίζονται θέματα επί μέρους θέματα αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Προνοίας.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Η΄ (άρθρα 38 και 39), εισάγεται, ιδίως, από 1-1-2013, σε βάρος κάθε κατόχου άδειας κυκλοφορίας (Κ.Α.Κ.) φαρμακευτικών προϊόντων, έκτακτο τέλος για τα φαρμακευτικά προϊόντα του θετικού καταλόγου συνταγογραφούμενων φαρμάκων που καλύπτονται από τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (Φ.Κ.Α.), και συνιστάται στον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) Επιτροπή Διαπραγμάτευσης με τους συμβεβλημένους παρόχους (άρθρο 38. Βλ. και άρθρο 11 της από 19-11-2012 Π.Ν.Π.).

Με τις διατάξεις των Κεφαλαίων Θ΄ (άρθρα 40-42) και Ι΄ (άρθρα 43-44) ρυθμίζονται επείγοντα θέματα αρμοδιότητας των Υπουργείων Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Τουρισμού, αντιστοίχως.

Τέλος, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΑ΄ (άρθρα 45 έως 53) ρυθμίζονται φορολογικά θέματα και κυρώνεται (άρθρο 53) η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου, «Έγκριση των Σχεδίων των Συμβάσεων Τροποποίησης της Κύριας Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Τ.Χ.Σ.) και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), με τίτλο "Κύρια Σύμβαση Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης", της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ε.Τ.Χ.Σ., της Ελληνικής Δημοκρατίας και της ΤτΕ, με τίτλο "Σύμβαση Διευ-

κόλυνσης Διαχείρισης Υποχρεώσεων ΣΙΤ” και της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ε.Τ.Χ.Σ., της Ελληνικής Δημοκρατίας και της ΤτΕ, με τίτλο “Διευκόλυνση αποπληρωμής Τόκων Ομολόγων”, παροχή εξουσιοδοτήσεων για την υπογραφή των Συμβάσεων και άλλες επείγουσες διατάξεις», η οποία δημοσιεύθηκε την 12.12.2012 (ΦΕΚ Α΄ 240).

Η υπό κύρωση Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου περιλαμβάνει οκτώ άρθρα, οι ρυθμίσεις των οποίων αφορούν, ιδίως:

α) στην έγκριση των σχεδίων των συμβάσεων τροποποίησης των Συμβάσεων Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας, ως δικαιούχου κράτους μέλους, του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Τ.Χ.Σ.), ως εγγυητή, και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), στην παροχή εξουσιοδοτήσεων για την υπογραφή τους (άρθρο 1 Π.Ν.Π.), καθώς και στην έγκριση της ανάθεσης παροχής χρηματοοικονομικών και διεθνών νομικών υποστηρικτικών υπηρεσιών «για την υποστήριξη της Ελληνικής Δημοκρατίας σχετικά με το σχεδιασμό, τη διαχείριση, την προώθηση και ολοκλήρωση της διαδικασίας επαναγοράς ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου από τον ιδιωτικό τομέα στο πλαίσιο της από 27 Νοεμβρίου 2012 δήλωσης του Eurogroup, και με δαπάνη όπως αυτή έχει εγκριθεί με την ίδια απόφαση» (άρθρο 2 Π.Ν.Π.).

β) σε θέματα της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών (κ.υ.α 2/37345/0004/4-6-2010) (άρθρο 3 Π.Ν.Π.), καθώς και προμηθειών των Ο.Τ.Α. (άρθρο 4 Π.Ν.Π.)

Κατά το προοίμιο της υπό κύρωση Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, «έκτακτη περίπτωση εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης» (άρθρο 44 παρ. 1 του Συντάγματος) συνιστούν, εν προκειμένω, η έγκριση των αποφάσεων του Υπουργού Οικονομικών «με τις οποίες ανατίθεται η παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών στις Τράπεζες Deutsche Bank AG, London Branch και Morgan Stanley & Co International plc και νομικών υπηρεσιών στο δικηγορικό γραφείο «Cleary Gottlieb Steen and Hamilton LLP (CGSH)», λόγω του ασφυκτικά περιορισμένου χρόνου για την πραγματοποίηση επαναγοράς χρέους πολύ μεγάλου ύψους ακόμη και για τα διεθνή δεδομένα, έως και τριάντα πέντε δισεκατομμύρια (35.000.000.000) ευρώ, καθώς και των δαπανών που αναφέρονται στις αποφάσεις αυτές», καθώς και η εξειδίκευση της εφαρμογής «των οριζόμενων στις υποπαραγράφους Ζ2 και Ζ3 της παραγράφου Ζ του νόμου 4093/2012 (Α΄ 222)» ώστε «να ενισχυθεί η λειτουργία της Ενιαίας Αρχής Πληρωμής στο πλαίσιο άσκησης μισθολογικής πολιτικής».

Όσον αφορά στο έγκαιρο της υποβολής της στη Βουλή, η υπό κύρωση Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ. Α΄ 240 της 12-12-2012 και υποβλήθηκε στη Βουλή προς κύρωση την 11-1-2013.

Υπό το φως των ανωτέρω, η προς κύρωση Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου εγκαίρως υποβλήθηκε στη Βουλή την 11-1-2013, ήτοι πριν από τη συμπλήρωση της τεσσαρακονθήμερης προθεσμίας από την έκδοσή της, και πρέπει να κυρωθεί από την Ολομέλεια εντός τριών μηνών από την υποβολή της (άρθρο 44 παρ. 1 του Συντάγματος).

Επισημαίνεται, πάντως, ότι, κατά το άρθρο 113 παρ. 2 του ΚτΒ, τα Νσχ με τα οποία κυρώνονται οι Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου, «περιέχουν απαραίτητως ένα άρθρο που κυρώνει αυτούσια την πράξη νομοθετικού περιεχομένου. Μπορούν επίσης να προστεθούν και διατάξεις που ρυθμίζουν θέματα σχετικά με την κυρούμενη πράξη». Δημιουργείται, επομένως, προβληματισμός ως προς το εάν η εν λόγω Πράξη ορθώς κυρώνεται με το προτεινόμενο Νσχ, δεδομένου ότι αυτό περιλαμβάνει, ως επί το πλείστον, διατάξεις που ρυθμίζουν θέματα άσχετα προς αυτήν, ή θα έπρεπε, εξ αυτού του λόγου, να κυρωθεί με αυτοτελές Νσχ.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί των άρθρων 1, 9 παρ. 13 περ. 6' και 51

A. Κατά την πρώτη από τις προς ψήφιση διατάξεις, «Για τον υπολογισμό της σύνταξης, τα όρια ηλικίας και τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης των υπαλλήλων της Βουλής, εφαρμόζονται οι διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, κατά περίπτωση, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά, για τους τακτικούς υπαλλήλους των Υπουργείων. Ως μισθός για τον υπολογισμό της σύνταξης των ανωτέρω προσώπων νοείται ο συντάξιμος μισθός τακτικού υπαλλήλου Υπουργείου αντίστοιχης κατηγορίας, με τα ίδια έτη υπηρεσίας, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά σύμφωνα με τις οικείες συνταξιοδοτικές διατάξεις. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν εφαρμογή από 1.1.2013 για όσα από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα υπηρετούν κατά την ημερομηνία αυτή, ανεξαρτήτως του χρόνου θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματός τους. Από την ίδια ημερομηνία καταργούνται οι διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 3865/2010 (Α' 120)».

Περαιτέρω, κατά τη δεύτερη από τις προτεινόμενες διατάξεις, «Από 1.1.2013 για τους υπαλλήλους της Βουλής, κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη περίπτωση, [...] αναφορικά με το σύνολο των πάσης φύσεως αποδοχών και επιδομάτων τους, καθώς και τον υπολογισμό και την καταβολή της υπερβάλλουσας μείωσης, που τυχόν προκύπτει, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 29 του ν. 4024/2001 εξομοιώνονται με τους υπαλλήλους των κλάδων των Δημοσιονομικών και Εφοριακών της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών, σύμφωνα με τις διατάξεις

του ν. 4024/2011 για το ενιαίο μισθολόγιο. Δεν καταβάλλεται καμία άλλη παροχή ή επίδομα ή αποζημίωση οιασδήποτε μορφής στους υπαλλήλους της Βουλής πλην της οριζόμενης υπερωριακής απασχόλησης στο επόμενο εδάφιο [...]».

Τέλος κατά την τρίτη προτεινόμενη ρύθμιση, «Η κατ' έτος επιχορήγηση του Ταμείου Αρωγής Υπαλλήλων της Βουλής εκ μέρους του Προέδρου της Βουλής από τον Προϋπολογισμό της Βουλής είναι ίσου ύψους με τις κρατήσεις που διενεργούνται σε βάρος των μετόχων του Ταμείου επί των τακτικών αποδοχών τους. Κάθε άλλη διάταξη που αντίκειται στο περιεχόμενο του παρόντος άρθρου καταργείται».

Δεδομένου ότι οι ως άνω ρυθμίσεις εισάγονται προς ψήφιση με διαδικασία διαφορετική από τη συνταγματικώς προβλεπόμενη, δεν συνάδουν προς το Σύνταγμα. Πράγματι, το ότι η θέσπιση ρυθμίσεων που αφορούν, εν προκειμένω, ζητήματα συνταξιοδοτικά, μισθολογικά (υπό την επιφύλαξη της παρ. 4 του άρθρου 103 του Συντάγματος, ως προς ζητήματα μισθολογικής εξέλιξης και βαθμολογίου, ως προς τα οποία ο Κανονισμός της Βουλής, παγίως, ενσωματώνει διατάξεις του νόμου, ήδη του ν. 4024/2011) και ασφαλιστικά του προσωπικού το οποίο κατέχει θέσεις ιδρυόμενες διά του Κανονισμού της Βουλής δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο του νόμου, αλλά μόνο του Κανονισμού της Βουλής, προκύπτει από τις εξής διατάξεις του Συντάγματος:

α) Το άρθρο 65 παρ. 1, που προβλέπει ότι «Η Βουλή ορίζει τον τρόπο της ελεύθερης και δημοκρατικής λειτουργίας της με Κανονισμό, που ψηφίζεται από την Ολομέλεια κατά το άρθρο 76 και δημοσιεύεται με παραγγελία του Προέδρου της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

β) Το άρθρο 65 παρ. 6 πρώτο εδάφιο, που προβλέπει ότι «Ο Κανονισμός της Βουλής καθορίζει την οργάνωση των υπηρεσιών της Βουλής υπό την εποπτεία του Προέδρου, καθώς και όλα όσα αφορούν το προσωπικό της (βλ. ενδεικτικώς, ΣτΕ Ολ 983 και 984/2012. Βλ. επίσης, (ΕΛΣ Ολ 241/2009, και 195/2000, ΤοΣ 2000, σελ. 384. Βλ. και ΕΣ 820/2010, ΕΔΔΔΔ, 2010, σελ. 742. Ειδικότερα, κατά τη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, «Η Βουλή, κατ' ενάσκηση του δικαιώματος αυτονομίας της, έχει το δικαίωμα να ρυθμίζει όλα τα ζητήματα που αφορούν το προσωπικό της, μεταξύ των οποίων είναι αναμφισβητήτως και το ζήτημα της συνταξιοδότησης αυτού, το οποίο από του έτους 1927 και εφεξής ρυθμιζόταν από τον Κανονισμό της Βουλής»).

Τη θέση της ως άνω της νομολογίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν αναιρεί η περιεχόμενη στην αιτιολογική έκθεση επί του προς ψήφιση Νσχ αναφορά στη γνώμη του Γενικού Επιτρόπου Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο κατά την 3η ειδική συνεδρίαση της Ολομελείας του εν λόγω δικαστηρί-

ου της 30ής Οκτωβρίου 2012 επί του Νσχ «Συνταξιοδοτικά θέματα του δημοσίου» (ήδη ν. 4093/2012), κατά την οποία, όπως την αποδίδει η αιτιολογική έκθεση, «η κατοχύρωση των συνταξιοδοτικών προνομίων που ισχύουν για όσους υπαλλήλους της Βουλής έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι 31-12-2010 έρχεται σε αντίθεση με τα άρθρα 4, 25 και 88 του Συντάγματος».

Περαιτέρω, η γνώμη αυτή του Γενικού Επιτρόπου Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο αναφέρεται στην ουσία των ρυθμίσεων, και όχι στο αρμόδιο όργανο να προβεί στις σχετικές ρυθμίσεις και, πάντως, δεν αναιρεί το κριθέν από τη νομολογία της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ότι αρμόδιο όργανο να αποφασίζει περί του περιεχομένου των ρυθμίσεων που αφορούν τα συνταξιοδοτικά ζητήματα των υπαλλήλων της Βουλής, είναι μόνο η Βουλή διά του Κανονισμού της.

Παρατηρείται, εξ άλλου, ότι η πρωτοβουλία ως προς την οργάνωση και λειτουργία της Βουλής ανήκει αποκλειστικώς στην ίδια, αποτελεί εσωτερική της διαδικασία, και πρέπει να ασκείται μόνο δια των αρμοδίων οργάνων της, και όχι με πρωτοβουλία άλλου οργάνου της Πολιτείας.

γ) Το άρθρο 103 παρ. 6, που προβλέπει ότι «Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή και στους υπαλλήλους της Βουλής, οι οποίοι κατά λοιπά διέπονται εξ ολοκλήρου από τον Κανονισμό της (...)».

Επισημαίνονται, συναφώς, τα εξής:

1. Ο Κανονισμός της Βουλής αποτελεί ιδιόμορφο νομοθέτημα, εφόσον θεσπίζεται από μόνη τη Βουλή, χωρίς τη σύμπραξη άλλου οργάνου της Πολιτείας, τη δε παραγγελία δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δίδει ο Πρόεδρος της Βουλής, και όχι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

2. Ο Κανονισμός της Βουλής ρυθμίζει, αποκλειστικώς, όσα ζητήματα υπάγονται σε αυτόν, ο δε νόμος ζητήματα που ανήκουν στη, κατά τα λοιπά, νομοθετική λειτουργία της Βουλής. Ρύθμιση ζητημάτων από τον μεν, που ανήκουν στην αρμοδιότητα του δε, και αντιστρόφως, δεν συνάδει προς το Σύνταγμα (σχετικώς με τον Κανονισμό της Βουλής βλ., ενδεικτικώς, κατά χρονολογική σειρά έκδοσης του έργου, Π. Παραρά, Σύνταγμα 1975 – Corpus, II, άρθρο 65, 1985, σελ. 198, τ. Α΄, Β. Βολουδάκη, Ο ΚτΒ του 1987 Εισαγωγή-Οργανωτικό Μέρος, 1987, Α. Ράϊκο, Συνταγματικό Δίκαιο τευχ. Α΄, 2009, σελ. 212, Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 2005, τέταρτη έκδοση επαυξημένη, σελ. 269 επ., Φ. Σπυρόπουλο, Εισαγωγή στο Συνταγματικό Δίκαιο, 2006, σελ. 105, Αντ. Παντελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 2007, σελ. 335, Ευ. Βενιζέλο, Μαθήματα Συνταγματικού Δικαίου, 2008, σελ. 183).

3. Η αποκλειστική αρμοδιότητα οργάνου συντεταγμένης εξουσίας του κράτους να ρυθμίζει τα ζητήματα της οργάνωσης και λειτουργίας του απο-

καλείται, διεθνώς, στη θεωρία, αλλά και τη νομολογία, «αυτονομία», η οποία δεν έχει σχέση με το αποκαλούμενο «αυτοδιοίκητο», το οποίο ενίοτε χρησιμοποιείται κατ' αναφορά προς την αυτονομία της Βουλής. Αυτονομία διαθέτει μόνο η Βουλή.

Β. Με την παράγραφο 1 του προς ψήφιση άρθρου 1 ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν εφαρμογή από 1.1.2013 για όσα από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα υπηρετούν κατά την ημερομηνία αυτή, ανεξαρτήτως του χρόνου θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματός τους. Από την ίδια ημερομηνία καταργούνται οι διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 3865/2010 (Α' 120)».

Επισημαίνεται, και πέραν όσων αναφέρονται ανωτέρω, ότι στην έννοια της περιουσίας του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. περιλαμβάνονται και απαιτήσεις για κοινωνικοασφαλιστικές εν γένει παροχές (Ε.Δ.Δ.Α. υποθ. Vesna Hasani κατά Κροατίας, απόφ. Της 30.9.2010, Ε.Δ.Δ.Α. υπόθ. Αντωνακοπούλου κ.α., απόφ. 14.12.99, υπόθ. Γεωργιάδης, απόφ. 28.3.2000, υπόθ. Gaygusuz, απόφ. 16.9.1996, ΕΔΚΑ 1997, σελ.11, Ε.Δ.Δ.Α. Υποθ. Αζίνας, απόφ. 20.6.02, ΕΔΚΑ 2002, σελ. 896, υποθ. Αποστολάκης, απόφ. 22.10.2009, ΕΔΚΑ 2009, σελ. 689), καθώς και η αξίωση για καταβολή προβλεπόμενων από τη νομοθεσία του συμβαλλομένου κράτους μέλους αποδοχών, εφόσον συντρέχουν οι προβλεπόμενες για την καταβολή τους προϋποθέσεις (βλ. Ε.Δ.Δ.Α. υποθ. Kechko κατά Ουκρανίας, απόφ. της 8.2.2006, υποθ. Vilho Eskelinen και λοιποί κατά Φινλανδίας, απόφ. της 19.4.2007).

Η ανωτέρω, επομένως, διάταξη, καθ' ο μέρος καταλαμβάνει από 1.1.2013 όλους τους υπαλλήλους της Βουλής που υπηρετούν κατά την ημερομηνία αυτή, ανεξαρτήτως του χρόνου θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού τους δικαιώματος, αντίκειται στο άρθρο 1 Π.Π.Π. της Ε.Σ.Δ.Α., το οποίο, κατά πάγια νομολογία, προστατεύει τα γεγεννημένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα.

Περαιτέρω, όπως έχει επισημανθεί, ο κοινός νομοθέτης δύναται να ρυθμίζει ελευθέρως τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα των υπαλλήλων του Δημοσίου, πλην όμως η δυνατότητα αυτή έχει ως όριο την καθιερούμενη από το άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος γενική αρχή της ισότητας, καθώς και την καθιερούμενη στο άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος αρχή του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Η προτεινόμενη διάταξη, καθ' ο μέρος, επομένως, καταλαμβάνει από 1.1.2013 όλους τους υπαλλήλους της Βουλής που υπηρετούν κατά την ημερομηνία αυτή, ανεξαρτήτως του χρόνου θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού τους δικαιώματος, καθιερώνει αδικαιολόγητη δυσμενή και μη συνάδουσα προς το προς το Σύνταγμα διάκριση εις βάρος συ-

γκεκριμένης κατηγορίας υπαλλήλων (της Βουλής), σε σχέση με άλλη κατηγορία υπαλλήλων (λοιποί δημόσιοι υπάλληλοι), για τους οποίους ρητώς διασφαλίζονται τόσο τα θεμελιωμένα έως την 31.12.2010 συνταξιοδοτικά δικαιώματα (ν. 3865/2010), όσο και τα αυτά που θεμελιώνονται την 31.12.2012 (ν. 4093/2012).

Εξ άλλου, η νομοθετική ρύθμιση για σταδιακή μετάβαση στο νέο συνταξιοδοτικό καθεστώς, από πλευράς ορίων ηλικίας και συντάξιμου χρόνου, ανταποκρίνεται στην αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του ασφαλισμένου, έκφραση της οποίας αποτελεί στο χώρο του κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου η αρχή της προστασίας του κεκτημένου ασφαλιστικού δικαιώματος (βλ. Στ. Κτιστάκη, Η επίδραση της οικονομικής κρίσης στα κοινωνικά δικαιώματα, Ε.Δ.Κ.Α., 2012, σελ. 481, ιδίως σελ. 494. Για την έννοια της «ώριμης προσδοκίας» στο δίκαιο της κοινωνικής ασφάλισης βλ., ενδεικτικώς, Ολ. Αγγελοπούλου, Τα νέα όρια ηλικίας του ν. 3863/2010. Η προστασία «θεμελιωμένων δικαιωμάτων» και ώριμων προσδοκιών από το Σύνταγμα και το άρθρο 1 του Π.Π.Π. της Ε.Σ.Δ.Α., Ε.Δ.Κ.Α. 2010, σελ. 908.).

Σημειώνεται, τέλος, ότι στην Αιτιολογική Έκθεση που συνοδεύει το Νσχ αναφέρεται, κατ' αναντιστοιχία προς τα οριζόμενα στην προτεινόμενη διάταξη, ότι «στις διατάξεις αυτές υπάγονται όλοι οι υπάλληλοι της Βουλής οι οποίοι υπηρετούν κατά την 1.1.2013, με την επιφύλαξη της εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 15 του ν. 3865/2010, που αφορά αυτούς που έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι 31.12.2010».

2. Επί του άρθρου 1 παρ. 2

Με την ανωτέρω διάταξη ορίζεται ότι το συνολικό ποσό της μηνιαίας σύνταξης ή το άθροισμα συντάξεων και μερισμάτων που καταβάλλονται από οποιαδήποτε πηγή και για οποιαδήποτε αιτία, μειώνεται για το σύνολο του ποσού σύνταξης ή συντάξεων, α) από 2.000,01 ευρώ έως και 3.000,00 ευρώ κατά 15% και, σε κάθε περίπτωση, το ποσό που εναπομένει δεν μπορεί να υπολείπεται των 1.800,01 ευρώ, και β) από 3.000,01 ευρώ και άνω κατά 15% και, σε κάθε περίπτωση, το ποσό που εναπομένει δεν μπορεί να υπολείπεται των 2.550,01 ευρώ, για τον προσδιορισμό δε ποσοστού μείωσης του ποσού της σύνταξης λαμβάνεται υπόψη το ποσό της σύνταξης ή των συντάξεων όπως αυτό θα έχει διαμορφωθεί την 31-12-2012, μετά την τυχόν παρακράτηση της εισφοράς αλληλεγγύης συνταξιούχων και της επιπλέον εισφοράς της παρ. 14 του άρθρου 2 του ν. 4002/2011, καθώς και των τυχόν μειώσεων που επιβλήθηκαν με τις διατάξεις της παρ. 10 του άρθρου 1 του ν. 4024/2011 και του άρθρου 1 του ν. 4051/2012.

Ως προς την προβληματική σχετικώς με τις ανωτέρω προτεινόμενες μειώ-

σεις των συνταξιοδοτικών παροχών, βλ. Εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής της 4.3.2010 επί του Νσχ «Προστασία της εθνικής οικονομίας - Επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης» (ν. 3833/2010), της 5.7.2010 επί του Νσχ «Νέο ασφαλιστικό σύστημα και συναφείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις» (ν. 3863/2010), της 13.12.2010 επί του Νσχ «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής του προγράμματος στήριξης της ελληνικής οικονομίας» (ν. 3899/2010), της 28.6.2011 επί του Νσχ «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015» (ν. 3986/2011)] και της 6.11.2012 επί του Νσχ «Εγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 - Επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016» (ν. 4093/2012).

3. Επί του άρθρου 1 παρ. 3

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται η περ. δ΄ της υποπαραγράφου Β3 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012. Ερωτάται, σχετικώς, εάν βούληση του νομοθέτη είναι να περιληφθούν, εφεξής, στις μειώσεις των συνταξιοδοτικών παροχών που θεσπίστηκαν με τον ν. 4093/2012 και όσοι λαμβάνουν επίδομα ανικανότητας βάσει των διατάξεων των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 54 του π.δ. 169/2007, καθώς και όσων λαμβάνουν πολεμική σύνταξη ή σύνταξη ως παθόντες στην υπηρεσία και ένεκα ταύτης ή βάσει των διατάξεων των νόμων 1897/1990 και 1977/1991. Επισημαίνεται, συναφώς, ότι η ιδιαίτερη προστασία των ατόμων αυτών και η ευνοϊκή, κατά παρέκκλιση της αρχής της ισότητας των πολιτών του άρθρου 4 του Συντάγματος, μεταχείρισή τους κατοχυρώνεται ειδικώς στο άρθρο 21 παρ. 3 του Συντάγματος. Για τον λόγο αυτό, άλλωστε, έχει κριθεί (βλ. ΣτΕ [ΟΛ] 477/1989, ΤοΣ 1989, σελ. 147) θεμιτή η σε ποσοστό 10% προσαύξηση της βαθμολογίας των τέκνων αναπήρων πολέμου σε διαγωνισμούς για την κατάληψη θέσεων υπαλλήλων σε Ο.Τ.Α.. Σημειώνεται, εξ άλλου, ότι το δικαίωμα για κοινωνική πρόνοια ενισχύθηκε, κατά την αναθεώρηση του 2001, ειδικώς σε ό,τι αφορά τα άτομα με αναπηρίες, με την παράγραφο 6 του άρθρου 21 του Συντάγματος.

4. Επί του άρθρου 2 παρ. 2

Κατά την προτεινόμενη διάταξη, «Σε κάθε περίπτωση μνημόνια συνεργασίας θα συνάπτονται με όλους τους φορείς που αναφέρονται στο εδάφιο Β΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 1 της παρούσας».

Επισημαίνεται ότι το εδ. β΄ της παρ. 4 του άρθρου 1 του Νσχ αφορά την καταβολή των δώρων Χριστουγέννων, Πάσχα, καθώς και επιδόματος αδειάς σε συνταξιούχους.

5. Επί του άρθρου 3 παρ. 2

Κατά την προς ψήφιση διάταξη, «Στην περίπτωση αρνητικών αποκλίσεων στα οικονομικά αποτελέσματα σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10% εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 1 της παρούσας».

Επισημαίνεται ότι κατά την ως άνω παρ. 5 του άρθρου 1, «Οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 ισχύουν από 19.11.2012».

6. Επί του άρθρου 4

Με την προτεινόμενη ρύθμιση συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ (εφεξής «Παρατηρητήριο»), με σκοπό τη συνεχή παρακολούθηση σε μηνιαία βάση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων που εντάσσονται στο Μητρώο των Φορέων Γενικής Κυβέρνησης. Συμφώνως προς την παρ. 1 του ίδιου άρθρου, «στόχος του Παρατηρητηρίου είναι η επίτευξη ισοσκελισμένων προϋπολογισμών, καθώς και απολογισμών και η ενίσχυση της οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ σύμφωνα με τις οδηγίες των Υπουργείων Εσωτερικών και Οικονομικών και με τα οριζόμενα στην ισχύουσα δημοσιονομική νομοθεσία». Οι αρμοδιότητες του Παρατηρητηρίου ορίζονται στις παρ. 4, 5 και 6 του παρόντος. Μεταξύ αυτών είναι η αξιολόγηση των προβλέψεων εσόδων του ΟΤΑ και η διατύπωση προτάσεων τροποποίησης, όπου το κρίνει αναγκαίο, η παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού σε μηνιαία βάση και η αξιολόγησή της, η δυνατότητα παρέμβασης, σε περίπτωση που διαπιστώνεται απόκλιση από τους τριμηνιαίους δημοσιονομικούς στόχους άνω του 10%, με την υποδείξη μεθόδων διόρθωσης της απόκλισης τις οποίες ο ΟΤΑ ακολουθεί υποχρεωτικώς κ.λπ. Εάν η απόκλιση συνεχίζεται για δύο συναπτά τρίμηνα και δεν έχουν ληφθεί τα αναγκαία μέτρα, ο ΟΤΑ τίθεται υποχρεωτικώς, μετά από εισήγηση του Παρατηρητηρίου και απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, σε Πρόγραμμα Εξυγίανσης, γεγονός που επιφέρει σειρά από σοβαρές παρεμβάσεις στη διοίκηση και την οικονομική λειτουργία του, όπως είναι η απαγόρευση όλων των δαπανών, πλην των ανελαστικών, η επιβολή υποχρεωτικών μετατάξεων προσωπικού, η αύξηση των ιδίων εσόδων από φόρους, τέλη δικαιώματα και εισφορές, η αύξηση του ανώτατου συντελεστή επιβολής Τέλους Ακίνητης Περιουσίας για τα ακίνητα που βρίσκονται στην εδαφική περιφέρεια του ΟΤΑ, του τέλους παρεπιδημούντων, του τέλους επί των ακαθαρίστων εσόδων κ.λπ..

Το ως άνω πλέγμα παρεμβάσεων που θεσμοθετείται με την προτεινόμενη ρύθμιση εγείρει προβληματισμό ως προς το εάν οδηγεί σε περιορισμό ή κάμψη της διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας του ΟΤΑ, οι οποίες εμπίπτουν στο προστατευτικό πεδίο του άρθρου 102 παρ. 2 εδ. α' του Συντάγ-

ματος. Η διοικητική αυτοτέλεια των ΟΤΑ έναντι της κρατικής διοίκησης περιλαμβάνει την κατοχύρωση του διοικητικού τους έργου, δηλαδή την εξουσία των ΟΤΑ να αποφασίζουν αποκλειστικώς επί των τοπικών υποθέσεων αρμοδιότητάς τους, με δικά τους όργανα, εντός των πλαισίων των γενικών κανόνων που διέπουν την οργάνωση και λειτουργία τους, καθώς και την κατοχύρωση των διοικούντων οργάνων τους (ΣτΕ 4077-4080/2009). Κατά τα ανωτέρω, οι ΟΤΑ έχουν τεκμήριο αρμοδιότητας επί των τοπικών υποθέσεων, το οποίο θεμελιώνεται απευθείας στο Σύνταγμα, και αυτοτέλεια των τοπικών αρχών τους, οι οποίες εποπτεύονται από την κεντρική διοίκηση μόνο ως προς τη νομιμότητα των πράξεων ή παραλείψεών τους και όχι ως προς τη σκοπιμότητά τους. Περαιτέρω, η οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ προσδιορίζεται τόσο υπό λειτουργική όσο και υπό οργανική άποψη. Η οργανική οικονομική αυτοτέλεια έχει την έννοια ότι οι ΟΤΑ έχουν ίδια αποφασιστικά όργανα επί των οικονομικών τοπικών υποθέσεων (βλ., αντί πολλών, Δ. Κοντόγιωργα- Θεοχαροπούλου, Το Ελεγκτικό Συνέδριο ως θεσμική εγγύηση της διοικητικής και δημοσιονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ, στον Τιμητικό Τόμο για τα 170 χρόνια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, 2004, σελ. 387). Επιπροσθέτως, συμφώνως προς το άρθρο 102 παρ. 5 εδ. α', «το Κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με ταυτόχρονη διασφάλιση της διαφάνειας κατά τη διαχείριση των πόρων αυτών».

Με βάση τα ανωτέρω τίθεται το ερώτημα, εάν οι ως άνω εγγυήσεις του άρθρου 102 παρ. 2 του Συντάγματος θίγονται από τις παρεμβάσεις που θεσπίζονται με την προτεινόμενη ρύθμιση στους ΟΤΑ, σε συνδυασμό με την προστασία της οικονομικής αυτοτέλειας του ΟΤΑ, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 102 παρ. 5 εδ. α', η οποία συνιστά υποχρέωση του Κράτους.

7. Επί του άρθρου 11

Με την προτεινόμενη παράγραφο 5 τροποποιείται το άρθρο 6 παρ. 11 του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (υποπαράγραφος Ε.1. του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012), το οποίο προσδιορίζει τα στοιχεία της συναλλαγής που αναγράφονται επί των εκδιδόμενων τιμολογίων [βλ. και άρθρο 4 παρ. 5 της από 19.11.2012 Πράξεως Νομοθετικού Περιεχομένου «Ρυθμίσεις κατεπειγόντων θεμάτων του ν. 4046/2012 και του ν. 4093/2012» (ΦΕΚ Α' 229)]. Συγκεκριμένως, καταργείται το προτελευταίο εδάφιο της ανωτέρω παραγράφου 11 του άρθρου 6, συμφώνως προς το οποίο, «επί παροχής πολλαπλών συναφών υπηρεσιών ως είδος μπορεί να αναγράφεται

συνοπτική περιγραφή τούτων, εφόσον γίνεται παραπομπή στην οικεία σύμβαση». Λαμβανομένης υπόψη της αδυναμίας αναγραφής του συνόλου των στοιχείων που περιλαμβάνονται σε συμβάσεις, λόγω του πεπερασμένου μεγέθους του τιμολογίου, θα πρέπει να γίνει ερμηνευτικώς δεκτό ότι η δυνατότητα συνοπτικής περιγραφής των παρασχεθεισών υπηρεσιών και παραπομπής σε υφιστάμενη σύμβαση μεταξύ εκδότη και λήπτη του τιμολογίου για την περαιτέρω εξειδίκευση του είδους και των λοιπών στοιχείων των παρασχεθεισών υπηρεσιών, παραμένει και μετά την απόσυρση της ανωτέρω ρύθμισης, δεδομένου ότι τέτοια δυνατότητα δεν αποκλείεται από το κεφάλαιο 3 του τίτλου XI της Οδηγίας 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας, όπως ισχύει.

Ως προς την προτεινόμενη παράγραφο 6, με την οποία τροποποιείται το άρθρο 6 παρ. 12 του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών, ενδεχομένως θα ήταν σκόπιμη η πλήρης απόσυρση της παραγράφου αυτής.

8. Επί του άρθρου 18 παρ. 1 και 5

α) Κατά την πρώτη από τις προτεινόμενες διατάξεις, «Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται το άρθρο 16 καθώς και η παράγραφος 18 του άρθρου 282 του ν. 3852/2010 (Α' 87)». Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, πρέπει να προστεθεί στο τέλος η φράση «, οι δε λοιπές παράγραφοι αναριθμούνται αντιστοίχως».

β) Στη δεύτερη από τις προς ψήφιση διατάξεις, η φράση «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Διοικητικής Μεταρρύθμισης» πρέπει να αντικατασταθεί από τη φράση «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης».

9. Επί του άρθρου 19 παρ. 4

Δεδομένου ότι, με τις διατάξεις της προτεινόμενης παραγράφου, τροποποιούνται διατάξεις του ν. 3054/2002, θα ήταν, ενδεχομένως, νομοτεχνικώς ορθότερο, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις να επέλθουν απευθείας στο κείμενο του ανωτέρω νόμου, και όχι στον τροποποιητικό του ν. 4093/2002 (πρβλ., κατωτέρω, διατύπωση του άρθρου 20 του Νσχ).

10. Επί του άρθρου 27 παρ. 1

Εκ παραδρομής, στο δεύτερο εδάφιο της τροποποιούμενης, διά του παρόντος, παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 3891/2010 αναφέρεται δις ο Υπουργός Οικονομικών.

11. Επί του άρθρου 33

Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 πρέπει να αντικατασταθεί η φράση «της παρούσας πράξης νομοθετικού περιεχομένου» από τη φράση «του παρόντος».

Δεδομένου ότι διά της παραγράφου 3 αντικαθίσταται το άρθρο 63Α του ν. 4001/2011 εξ ολοκλήρου, πρέπει στην παρ. 4 να αντικατασταθεί η αναφορά στο άρθρο 63Α από αναφορά στο άρθρο 63Β.

Διά της προτεινόμενης παραγράφου 16 τροποποιείται το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 3 του ν. 3889/2010, η οποία αφορά στη διάθεση των πόρων του Πράσινου Ταμείου ειδικώς κατά τη διάρκεια εφαρμογής του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής. Με τη ρύθμιση αυτή, η οποία θεσπίσθηκε με την παρ. 6 περ. β' του άρθρου 39 του ν. 4024/2011, η διάθεση των πόρων του Πράσινου Ταμείου, κατ' έτος, περιορίσθηκε στο πέντε τοις εκατό επί του συνόλου των διαθεσίμων του, κατά το τέλος του προηγούμενου έτους, για τις λειτουργικές του δαπάνες και την επίτευξη των σκοπών του. Με την προτεινόμενη ρύθμιση το ποσοστό αυτό μειώνεται στο δύο και ήμισυ τοις εκατό.

Σχετικώς παρατηρείται ότι, συμφώνως προς το άρθρο 5 του ν. 3889/2011 «[σ]κοπός του Πράσινου Ταμείου είναι η ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος με τη διαχειριστική, οικονομική, τεχνική και χρηματοπιστωτική υποστήριξη προγραμμάτων, μέτρων, παρεμβάσεων και ενεργειών που αποβλέπουν στην ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η στήριξη της περιβαλλοντικής πολιτικής της Χώρας και η εξυπηρέτηση του δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος μέσω της διοίκησης, διαχείρισης και αξιοποίησης των πόρων που προβλέπονται στα άρθρα 3 και 8».

Ειδικώς με τους ν. 3843/2012 και 4014/2011 θεσπίσθηκε δυνατότητα υπαγωγής αυθαιρέτων κατασκευών και αλλαγών χρήσης σε ειδικές ρυθμίσεις, δυνάμει των οποίων τα εν λόγω αυθαίρετα εξαιρούνται της κατεδάφισης για ορισμένο χρονικό διάστημα, επιτρέπονται μεταβιβάσεις και συστάσεις εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων με αυθαίρετα, και διαγράφονται πρόστιμα ανέγερσης και διατήρησης αυθαιρέτων. Ως αντιστάθμισμα στην πολεοδομική επιβάρυνση που προκύπτει από τη διατήρηση αυθαιρέτων θεσπίσθηκαν μέτρα για τη βελτίωση του οικιστικού περιβάλλοντος (περιβαλλοντικό ισοζύγιο).

Έτσι, κατά το άρθρο 7 του ν. 3843/2010, θεσπίσθηκε ως μέτρο αποκατάστασης του περιβάλλοντος η καταβολή ειδικού προστίμου, το οποίο αποδίδεται υπέρ του Πράσινου Ταμείου και «διατίθεται αποκλειστικά για την εξισορρόπηση του ελλείμματος γης και την αύξηση των κοινοχρήστων χώρων,

καθώς και για προγράμματα και δράσεις περιβαλλοντικής και πολεοδομικής αποκατάστασης, εντός του πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α. στη διοικητική περιφέρεια του οποίου βρίσκονται οι χώροι που δηλώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος ή και, κατ' εξαίρεση, σε οργανικά συνδεδεμένες περιοχές όμορου Ο.Τ.Α. που χρήζουν αποκατάστασης».

Ομοίως, κατά το άρθρο 25 του ν. 4014/2011: «[τ]ο ενιαίο ειδικό πρόστιμο (...) διατίθεται στο πλαίσιο των στόχων και των αρχών του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής ιδίως για την αντιστάθμιση των δυσμενών συνεπειών για το χρόνο αναστολής του άρθρου 24 παρ. 1, την εξισορρόπηση του ελλείμματος γης, την αύξηση των κοινόχρηστων και ελεύθερων χώρων, για την κατεδάφιση αυθαίρετων και τον καθορισμό ζωνών πολεοδομικής εξισορρόπησης (...) εντός του πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α., στη διοικητική περιφέρεια του οποίου βρίσκονται οι κατασκευές και χρήσεις που δηλώνονται (...) ή και, κατ' εξαίρεση, σε όμορους Ο.Τ.Α. που παρουσιάζουν έλλειμμα γης ή χρήζουν πολεοδομικής εξυγίανσης και περιβαλλοντικής αποκατάστασης. Κατά την έγκριση ή αναθεώρηση ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ και την αναθεώρηση του εγκεκριμένου σχεδίου πόλης, όπου απαιτείται, σε όλους τους Δήμους στους οποίους δηλώνονται αυθαίρετες κατασκευές και χρήσεις κατά τις διατάξεις του παρόντος, καθορίζονται ειδικές ζώνες εξισορρόπησης των πολεοδομικών και εν γένει περιβαλλοντικών επιβαρύνσεων που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων άρθρων, ώστε να αποκαθίσταται το πολεοδομικό ισοζύγιο εντός εκάστου πρωτοβαθμίου Ο.Τ.Α.».

Δεδομένου ότι «το οικιστικό περιβάλλον έχει αναχθεί σε συνταγματικώς προστατευόμενη αξία» (ΣτΕ 4040/2005), ουσιώδες δε στοιχείο αυτού του σχεδιασμού είναι «ο καθορισμός ή η τροποποίηση των χρήσεων γης της πόλεως, κριτήρια δε για την χωροταξική αναδιάρθρωση και την πολεοδομική ανάπτυξη των πόλεων και των οικιστικών εν γένει περιοχών είναι η εξυπηρέτηση της λειτουργικότητας και της αναπτύξεως των οικισμών και η εξασφάλιση των καλύτερων δυνατών όρων διαβίωσης των κατοίκων» (ΣτΕ [Ολ] 3921/2010), επιχειρείται διά των ανωτέρω ρυθμίσεων, να επιτευχθεί, μέσω μέτρων αποκατάστασης του περιβάλλοντος, η διατήρηση χώρων που δημιουργήθηκαν εκτός ή κατά παράβαση του πολεοδομικού σχεδιασμού, (βλ. αιτιολογική έκθεση του ν. 3843/2010, ιδίως σελ. 2, και αιτιολογική έκθεση επί του ν. 4014/2011, ιδίως σελ. 16 και 17).

Υπό το φως των ανωτέρω, δημιουργείται προβληματισμός ως προς το εάν, μετά την προτεινόμενη μείωση του διατιθέμενου ποσοστού των πόρων του Πράσινου Ταμείου για την επίτευξη των σκοπών του, διασφαλίζεται η δυνατότητα εφαρμογής μέτρων αποκατάστασης του περιβαλλοντικού - πολεοδο-

μικού ισοζυγίου, που αποτελεί αντιστάθμισμα στην ανοχή εκ μέρους της Πολιτείας για τη διατήρηση αυθαιρέτων τόσο εν σχέσει με την προκληθείσα περιβαλλοντική ζημία όσο και με τις συνταγματικές αρχές της ισότητας και του σεβασμού και της προστασίας της αξίας του ανθρώπου που θίγονται από τις σχετικές παραβιάσεις (βλ. ΣτΕ [ΟΛ] 3921/2010).

Τέλος, από νομοτεχνικής πλευράς, παρατηρείται ότι στην προτεινόμενη παράγραφο 16 πρέπει να προστεθούν οι λέξεις «του άρθρου 3» μετά από τις λέξεις της παραγράφου 4.

12. Επί του άρθρου 45

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις επιβάλλεται ετήσια εισφορά επί 4 έτη επί του «συνολικού ετήσιου ποσού εισαγόμενου συναλλάγματος» «στα γραφεία ή υποκαταστήματα αλλοδαπών επιχειρήσεων οποιουδήποτε τύπου ή μορφής, ασχολούμενα αποκλειστικά με την εκμετάλλευση, ναύλωση, ασφάλιση, διακανονισμό αβαριών, μεσιτεία αγοραπωλησιών ή ναυπηγήσεων ή ναυλώσεων ή ασφαλίσεων πλοίων με ελληνική ή ξένη σημαία, πάνω από πεντακόσιους (500) κόρους ολικής χωρητικότητας, εξαιρούμενων των επιβατηγών ακτοπλοϊκών πλοίων και των εμπορικών πλοίων που εκτελούν εσωτερικούς πλόες, καθώς και με την αντιπροσώπευση πλοιοκτητριών εταιριών, ως και επιχειρήσεων που έχουν σαν αντικείμενο εργασιών τις ίδιες με τις παραπάνω αναφερόμενες δραστηριότητες».

Επί της ανωτέρω ρύθμισης παρατηρούνται τα εξής:

α) Ενώ από τον τίτλο του προτεινόμενου άρθρου συνάγεται ότι η εισφορά επιβάλλεται επί των εταιριών «του άρθρου 25 του ν. 27/1975», από το πεδίο εφαρμογής της ρύθμισης εξαιρούνται οι εταιρίες που ασχολούνται με τη διαχείριση πλοίων, οι οποίες αποτελούν σημαντικό ποσοστό των εγκατεστημένων στην Ελλάδα εταιριών δυνάμει του άρθρου 25 του ν. 27/1975. Συναφώς επισημαίνεται ότι η διάκριση μεταξύ διαχείρισης πλοίων (η οποία εξαιρείται της εισφοράς) και εκμετάλλευσης ή ναύλωσης πλοίων (οι οποίες υπάγονται στην εισφορά) είναι συχνά δυσχερής, ενώ δεν προκύπτει τι θα ισχύει στις περιπτώσεις που κάποια εταιρεία έχει λάβει άδεια εγκατάστασης τόσο για δραστηριότητες διαχείρισης όσο και για λοιπές δραστηριότητες από τις αναφερόμενες στο άρθρο 25 του ν. 27/1975. Ερωτάται εάν θα ήταν νομοτεχνικώς πλέον δόκιμο να προβλέπεται ότι από την εισφορά εξαιρούνται εταιρίες οι οποίες διαχειρίζονται πλοία υπό ελληνική σημαία καθώς και αυτές οι οποίες είναι υπόχρεες υποβολής δήλωσης και καταβολής του φόρου του άρθρου 26 του ν. 27/1975, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 26 παρ. 1 του Νσχ «Ρυθμίσεις στη φορολογία εισοδήματος, ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών και λοιπές διατάξεις».

β) Από τη διατύπωση της προτεινόμενης ρύθμισης προκύπτει ότι η εισφορά επιβάλλεται επί του «συνολικού ετήσιου ποσού εισαγόμενου συναλλάγματος». Πλην όμως, από το τρίτο εδάφιο του άρθρου 25 παρ. 1 του ν. 27/1975, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 παρ. 6 του ν. 3752/2009, παρέχεται πλέον η δυνατότητα κάλυψης των δαπανών και των πάσης φύσεως πληρωμών στην Ελλάδα των ανωτέρω εγκατεστημένων επιχειρήσεων και με εισαγωγή ευρώ. Παρατηρείται ότι η επιβολή της εισφοράς μόνο επί του ποσού εισαγόμενου συναλλάγματος και όχι επί του ποσού εισαγωγής ευρώ συνιστά προφανή διακριτική μεταχείριση σε βάρος των επιχειρήσεων που καλύπτουν τις δαπάνες και πληρωμές τους στην Ελλάδα με εισαγωγή συναλλάγματος αντί ευρώ.

γ) Από τη διατύπωση της προτεινόμενης ρύθμισης προκύπτει ότι η εισφορά επιβάλλεται μόνο επί αλλοδαπών επιχειρήσεων που έχουν εγκατασταθεί στην Ελλάδα δυνάμει του άρθρου 25 του ν. 27/1975. Δεδομένου, όμως, ότι δυνατότητα εγκατάστασης δεν παρέχεται μόνο σε αλλοδαπές, αλλά και σε ημεδαπές εταιρείες (βλ. άρθρο 25 παρ. 7 ν. 27/1975), η επιβολή εισφοράς μόνο σε αλλοδαπές εταιρείες δεν φαίνεται να βρίσκεται σε αρμονία με την ελευθερία εγκατάστασης (άρθρο 49 ΣυνθΛΕΕ), καθώς και με τυχόν συμφωνίες περί μη διακριτικής μεταχείρισης που περιλαμβάνονται σε διεθνείς συμβάσεις που έχει συνάψει η χώρα μας.

δ) Η χρησιμοποίηση του «συνολικού ετήσιου ποσού εισαγόμενου συναλλάγματος» ως βάση υπολογισμού της εισφοράς δημιουργεί προβληματισμό ως προς το εάν συνιστά αξιόπιστη ένδειξη ή τεκμήριο φοροδοτικής ικανότητας, λαμβανομένου υπόψη ότι τα ποσά του εισαγόμενου εν προκειμένω συναλλάγματος δεν χρησιμοποιούνται μόνο για την κάλυψη δαπανών (το ύψος των οποίων θα μπορούσε οριακά να συνιστά ένδειξη των εσόδων ή των κερδών τους), αλλά γενικώς για πληρωμές στην Ελλάδα τόσο για λογαριασμό των ανωτέρω εταιρειών όσο και για λογαριασμό τρίτων φυσικών ή νομικών προσώπων. Περαιτέρω, προβληματισμό δημιουργεί η επιβολή εισφοράς επί της εισαγωγής συναλλάγματος και υπό το φως της ελευθερίας κίνησης κεφαλαίων (άρθρο 63 ΣυνθΛΕΕ).

ε) Τέλος, και υπό την παραδοχή ότι το «συνολικό ετήσιο ποσό εισαγόμενου συναλλάγματος» συνιστά ένδειξη των εσόδων ή των κερδών των υπαγόμενων στην εισφορά εταιρειών, επισημαίνεται ότι η επιβολή εισφοράς με συντελεστές αντιστρόφως προοδευτικούς (οι οποίοι βαίνουν μειούμενοι όσο αυξάνεται το ποσό επί του οποίου επιβάλλεται η εισφορά), δημιουργεί προβληματισμό ως προς την συμβατότητά της με την αρχή της φοροδοτικής ικανότητας.

13. Επί του άρθρου 46

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις επιβάλλεται «φόρος πολυτελούς διαβίωσης» με συντελεστές 5% ή 10% «στα ποσά της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης που προκύπτουν από την κυριότητα ή κατοχή επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης μεγάλου κυβισμού, σκαφών αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, αεροσκαφών, ελικοπτέρων και ανεμοπτέρων, καθώς και δεξαμενών κολύμβησης, όπως αυτά προκύπτουν από τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος και τα λοιπά επιπλέον στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η Γ.Γ.Π.Σ.».

Όπως έχει επισημανθεί από την Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής επί των συναφών ρυθμίσεων του άρθρου 30 του Νσχ «Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015» (ν. 3986/2011), από τη διατύπωση της διάταξης δεν είναι σαφές εάν αντικείμενο της εισφοράς είναι η περιουσία ή το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από την κυριότητα ή την κατοχή των ανωτέρω περιουσιακών στοιχείων. Στην πρώτη περίπτωση, εάν γίνει δεκτό ότι αντικείμενο της εισφοράς είναι η περιουσία, παρατηρείται ότι η αρχή της φορολόγησης βάσει της φοροδοτικής ικανότητας θα επέβαλε εισφορά βάσει της αξίας του περιουσιακού στοιχείου και όχι «της αντικειμενικής δαπάνης» της χρήσης του. Στη δεύτερη περίπτωση, εάν γίνει δεκτό ότι αντικείμενο της εισφοράς είναι το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από την κυριότητα ή την κατοχή των ανωτέρω περιουσιακών στοιχείων, η προτεινόμενη διάταξη οδηγεί σε επιβολή τριπλής φορολογίας επί του ιδίου εισοδήματος, δεδομένου ότι η ίδια τεκμαρτή δαπάνη αποτελεί αντικείμενο της εισφοράς του άρθρου 29 του ν. 3986/2011, της εισφοράς του άρθρου 30 του ν. 3986/2011 αλλά και της εισφοράς του υπό εξέταση άρθρου.

14. Επί του άρθρου 48

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, οι οποίες χρήζουν αναδιατύπωσης ούτως ώστε να καταστούν αρκούντως σαφείς και ορισμένες, προτείνονται κυρώσεις για την παράβαση διατάξεων του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (υποπαράγραφος Ε.1. του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012). Εν προκειμένω φαίνεται να εγκαταλείπεται η αξία της παράβασης ως βάση για την επιμέτρηση της επιβλητέας κύρωσης και υιοθετείται σύστημα συμφώνως προς το οποίο το ύψος της επιβλητέας κύρωσης προσδιορίζεται εν συναρτήσει προς τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα ή τις δαπάνες της επιχείρησης και βάσει συντελεστή προσαύξησής τους (βλ. σχετικώς και τις ρυθμίσεις των άρθρων 16-25 του ν.3220/2004 που καταργήθηκαν με το άρθρο 22 παρ. 2 του ν. 3259/2004). Στο πλαίσιο αυτό, και κυρίως ως προς παραβάσεις αξίας πολύ μικρότερης του 1% των συνολικών εσόδων ή των δαπανών της

επιχείρησης, παρατηρείται ότι το ύψος της κύρωσης που προκύπτει κατ' εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων μπορεί να είναι πολλαπλάσιο της αξίας της παράβασης και, ως εκ τούτου, ενδεχομένως, να μην βρίσκεται σε αρμονία με την αρχή της αναλογικότητας. Στο πλαίσιο αυτό ερωτάται εάν πρέπει να τεθεί οροφή της επιβλητέας κύρωσης σε συνάρτηση με την αξία της παράβασης, και ως ένα μέγιστο πολλαπλάσιό της. Περαιτέρω, παρατηρείται ότι η επιβολή κυρώσεων με «αντικειμενικό» τρόπο, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες συνθήκες τέλεσης της παράβασης και χωρίς δυνατότητα επιμέτρησης της ποινής από το όργανο της διοίκησης που τις επιβάλλει, αλλά και από τον δικαστή στο πλαίσιο άσκησης προσφυγής ουσίας, ενδεχομένως δεν βρίσκεται σε απόλυτη αρμονία με την αρχή της αναλογικότητας και το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.

Από νομοτεχνικής πλευράς, και λαμβανομένων υπόψη των προσθηκών νέων παραγράφων στο άρθρο 4 του ν. 2523/1997 με τα άρθρα 26 παρ. 3 του ν. 3943/2011 και 12 παρ. 5 του Νσχ «Ρυθμίσεις στη φορολογία εισοδήματος, ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών και λοιπές διατάξεις», η προτεινόμενη νέα παράγραφος 3 του άρθρου 4 του ν. 2523/1997 πρέπει να αναριθμηθεί σε παράγραφο 7, και η υφιστάμενη παράγραφος να αναριθμηθεί σε 8. Περαιτέρω, οι διαχρονικού δικαίου ρυθμίσεις της προτεινόμενης παραγράφου 4 του άρθρου 4 του ν. 2523/1997 δεν χρήζουν ένταξης στον ν. 2523/1997, και πρέπει να παραμείνουν ως αυτοτελής παράγραφος 3 του άρθρου 48 του Νσχ. Επίσης, ερωτάται εάν παραμένουν σε ισχύ τα πρόστιμα των άρθρων 5 και 9Α του ν. 2523/1997, τα οποία αφορούσαν παραβάσεις του ήδη καταργηθέντος Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

15. Επί του άρθρου 49

Στο δεύτερο εδάφιο του παρόντος ορίζεται ότι, προκειμένου το Πολεοδομικό Γραφείο του Ε.Ο.Τ. να ασκήσει τις αναφερόμενες στο άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 4002/2011 αρμοδιότητές του (γνωμοδότηση ως προς την καταλληλότητα ή/και σκοπιμότητα, γηπέδων και οικοπέδων για την ίδρυση των τουριστικών καταλυμάτων ή ειδικών τουριστικών υποδομών, παραλαβή και έλεγχο των απαιτούμενων δικαιολογητικών για την έγκριση αρχιτεκτονικών μελετών των τουριστικών καταλυμάτων που υπάγονται στην αρμοδιότητα της Ειδικής Υπηρεσίας Προώθησης και Αδειοδότησης Τουριστικών Επενδύσεων κ.λπ.) «απαιτείται προηγούμενη χορήγηση έγκρισης δόμησης από την Υπηρεσία Δόμησης του οικείου δήμου, η οποία χορηγείται με αίτηση του ενδιαφερόμενου μέσω του Πολεοδομικού Γραφείου του Ε.Ο.Τ. συνοδευόμενη από τα κατά νόμο προβλεπόμενα δικαιολογητικά. Η Υπηρεσία Δόμησης του οικείου δήμου υποχρεούται να χορηγήσει την έγκριση δόμησης εντός απο-

κλειστικής προθεσμίας τριών (3) εργάσιμων ημερών».

Παρατηρείται σχετικά ότι θα ήταν σκόπιμο να διευκρινισθεί εάν το χρονικό διάστημα της τασσόμενης στην Υπηρεσία Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) τριήμερης προθεσμίας άρχεται από της καταθέσεως της αίτησης του ενδιαφερομένου στο Πολεοδομικό Γραφείο του Ε.Ο.Τ. ή από τότε που θα περιέλθει στην Υ.ΔΟΜ.. Επίσης, σημειώνεται ότι, κατ' ακριβολογία, η Υ.ΔΟΜ. υποχρεούται να απαντήσει εντός τριήμερου στον ενδιαφερόμενο, και όχι να του χορηγήσει έγκριση δόμησης.

Αθήνα, 12.1.2013

Οι Εισηγητές

Δημήτριος Βασιλείου

Δημήτριος Κανελλόπουλος

Προϊστάμενος του Τμήματος Διεθνών και Αμυντικών Μελετών

Ανδρέας Κούνδουρος

Προϊστάμενος του Τμήματος Ευρωπαϊκών Μελετών

Γεωργία Μακροπούλου

Γεώργιος Φωτόπουλος

Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο προϊστάμενος του Β΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Στέφανος Κουτσομπίνας

Επ. Καθηγητής της Νομικής Σχολής

του Πανεπιστημίου Θράκης

Ο προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Αν. Καθηγητής του Οικονομικού

Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών